

Saesaare elektriijaama kinnistute ja nende lähiala detailplaneering

Üldist:

1. Detailplaneering on algatatud 29.03.2012 Vastse-Kuuste Vallavolikogu otsusega nr 7. Põlva valla Taevaskoja küla Saesaare Elektriijaama kinnistu ja Kiidjärve metskonna maaüksuse 79 detailplaneering on algatatud Põlva Vallavalitsuse 24.07.2012 korraldusega nr 182-k.
2. Detailplaneeringu ja detailplaneeringuga kavandatava tegevuse keskkonnamõju strateegiline hindamine algatati Vastse-Kuuste Vallavalitsuse 02.04.2012 korraldusega nr 46, Põlva Vallavalitsus KSH-d täiendavalt ei algatanud, viidates Vastse-Kuuste Vallavalitsuse korraldusele.
3. Konkreetset menetlust kohaldub keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse ([KeHJS](#)) ning planeerimisseaduse (PlanS) redaktsioon, mis kehtis kuni 30.06.2015. a ([PlanS v.r](#)).
4. Detailplaneeringu eesmärgiks on Saesaare paisul vahetult peale liigveelasu voolurahustit sanitaarvooluhulga tagamiseks vajalike ehitiste rajamise võimaluste selgitamine, ehitusõiguse, hoonestustingimuste, tehnovõrkude asukoha ja servituutide vajaduse määramine ning kalapääsu rajamise võimaluste väljaselgitamine ja tingimuste määramine tulenevalt vee erikasutusloast.
5. 01.02.2017 jõustus Vabariigi Valitsuse [26.01.2017 määrus nr 21](#) "Ahja valla, Laheda valla, Mooste valla, Põlva valla ja Vastse-Kuuste valla osas haldusterritoriaalse korralduse ja Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 "Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine" muutmine". Määruse alusel moodustus 22.10.2017 Ahja valla, Mooste valla, Laheda valla, Põlva valla ja Vastse-Kuuste valla ühinemise teel uus omavalitsusüksus – Põlva vald, mis on ühinenud omavalitsusüksuste üldõigusjärglane.
6. Detailplaneeringu koostajamiseks korraldajaks on peale haldusreformi Põlva Vallavalitsus, koostajaks OÜ Inseneribüroo Urmas Nugin (IBUN), KSH koostajaks OÜ Alkranel ning detailplaneeringu kehtestajaks Põlva Vallavolikogu.
7. [Ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seadus](#) § 1 lõige 4 sätestab, et enne 2015. a 1. juulit algatatud detailplaneeringute menetlus viiakse lõpule hiljemalt 2018. aasta 1. juuliks. Planeerimismenetlus on haldusmenetlus ning selle kohta käivad haldusmenetluse üldised põhimõtted ja nõuded.
8. Saesaare hüdroelektriijaama rajatised paiknevad kahel maaomandil: AS Generaator ja Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK), on Ahja jõe tõkestamiseks väljastatud kaks vee erikasutusluba. RMK [L.VV/321745](#) kehtiv kuni 01.06.2027, AS Generaator [L.VV/300535](#) kehtiv kuni 01.06.2027.
9. Saesaare HEJ asub [Ahja jõe ürgoru maastikukaitsealal](#), mille põhieesmärk on Ahja jõe keskjooksu ürgoru, selle lisaorgude, oruveerudel esinevate liivakivipaljandite ja ürgoruga piirnevate maastike kaitse, samuti seal esinevate haruldaste ja ohustatud liikide ja nende elupaikade kaitse. Tegemist on lõhe, jõforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse kuuluva veekogu lõiguga.
10. Ahja jõe ürgoru maastikukaitseala kuulub Natura 2000 võrgustiku alade koosseisu Ahja loodusala.

11. [Planeerimisseaduse](#) kohaselt tuleb planeeringuga luua eeldused kasutajasõbraliku ning turvalise elukeskkonna ja kogukondlike väärtusi kandva ruumilise struktuuri olemasoluks ja säilitamiseks ning esteetilise miljöö arenguks, säilitades olemasolevaid väärtusi. Planeerimisalase tegevuse korraldaja peab tasakaalustama erinevaid huve, sealhulgas avalikke huve ja väärtusi, kaaluma neid vastavalt planeerimise põhimõtetele ja planeeringu eesmärkidele ning lõimima need planeeringulahendusse.
12. [Veeseaduse](#) § 174 lg 3 kohaselt peab [looduskaitseaduse](#) § 51 lõike 2 alusel lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaigana määratud veekogule või selle lõigule ehitatud paisul paisu omanik või valdaja tagama kalade läbipääsu nii paisust üles- kui ka allavoolu.

Menetluskäik:

13. Keskkonnaamet kiitis heaks 31.01.2013 kirjaga nr PVV 6-5/13/22676-5 Saesaare Elektriijaama kinnistute ja nende lähiala detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise [programmi](#).
14. KSH aruande avalikustamine toimus 1.-15. septembrini 2013 ja [avalik arutelu](#) toimus 16.09.2013.
15. Keskkonnaamet jättis 10.12.2014 kirjaga [nr PVV 6-5/14/9812-15](#) detailplaneeringu lahenduse kooskõlastamata, kuna leiti, et kamberkalapääsu rajamine kahjustab Ahja jõe ürgoru maastikukaitseala eesmarke, ehitustööde käigus muudetakse oluliselt maastikuilmet ning kahaneb ala esteetiline ja puhkemajanduslik väärtus. Samas polnud tagatud ka hingi ja võldase kaitse, kuna nemad kamberkalapääsu läbida ei suuda.
16. Keskkonnaamet algatas 16.02.2015 kirjaga nr PVV 6-5/14/9812-21 RMK poolt esitatud paisutuse likvideerimise taotluse alusel keskkonnamõju hindamise (KMH), mille eesmärgiks oli välja selgitada Saesaare paisu avamise ja veevoolu taastamise võimalused.
17. Keskkonnaamet teatas likvideerimise teatise KMH aruande avalikust väljapanekust 12.01.2016 nr [6-3/16/246-2](#). Vallavalitsuse arvamus esitatid 29.01.2016 kirjaga nr [7-2/16-6-2](#)
18. Saesaare paisu likvideerimise teatise KMH aruanne kiideti heaks Keskkonnaameti poolt heaks 05.08.2016 kirjaga nr [6-3/16/246-48](#). KMH aruandes järeldati, et paisutuse likvideerimine on võimalik lähtuvalt mitmetest teostatud uuringutest paisjärves (suurselgrootud, kalastik), paede seisukorrast jne. ning tõdeti, et täiendavat projekti likvideerimise juures vajab vaid setete likvideerimine.
KMH aruande kokkuvõttes märgitakse, et paisu eemaldamine ning sellega kaasnev märkimisväärne, kuid pöörduv, jõe seisundi negatiivne mõjutamine on aktsepteeritav üksnes seetõttu, et sellega kaasneks jõekeskkonna seisukohalt pikaajaliselt positiivne efekt. Samas lisatakse, et kavandav tegevus ei oma Ahja loodusale ja selle kaitse-eesmärgiks olevatele elupaigatüüpidele ja liikidele pikaajalist ja pöördumatut negatiivset mõju, kui arvestatakse leevendavate meetmetega, nt rakendatakse veerežiimi muutuste ja minimeeritakse paisu likvideerimise käigus setete eemaldamisega setete koormuse mõju. Mitmete Ahja loodusala kaitse-eesmärkide puhul – jõed, kalastik, liivakivipaljandid - kavandatava tegevuse elluviimine on pikas perspektiivis positiivse mõjuga ning võimaldab saavutada ala kaitsekorralduskavas võetud kaitse-eesmarke.

19. Peale Saesaare paisu likvideerimise teatise KMH aruande heakskiitmist toimusid mitmed nõupidamised aktsiaseltsi Generaator ja Keskkonnaameti ning samuti kohalike omavalitsuste vahel, selgitamaks ja saamaks selgust edasiste protsesside käigu osas.
20. 2017. aasta alguses andis aktsiaselts Generaator teada, et nad soovivad jätkata detailplaneeringu ja KSH protsessiga ning soovivad uue alternatiivina käsitleda kruviturbiin kalapääsu.
21. 05.04.2017 toimus AS-i Generaator, Keskkonnaameti ning uuringute läbiviimise eest vastutavate ekspertide vahel nõupidamine, kus anti ülevaade senisest tööst ning tutvustati edasisi töökavasid ning ajagraafikut. Ekspertide hinnangul on seonduvalt menetluses oleva vee erikasutusloa taotluse majandus-ökoloogilise analüüsi valmimiseks vaja läbi viia täiendavalt mitmeid toiminguid, mistõttu selle valmimine võib võtta eeldatust kauem aega.
22. 2017. teostati arvamusuuring-küsitlus ekspertide ja elanike seas, kes millist kalapääsu eelistaks.
23. 20.07.2017 korraldati [infopäev](#), kus tutvustati võimalikke arenguteid seoses Saesaare paisjärvega.
24. 2017. a valmisid „[Saesaare paisjärve ökoloogilise seisundi hindamine](#) - Saesaare Elektriijaama kinnistute ja nende lähiala detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise raames“, „[Ökoloogilis-majanduslik analüüs](#) Saesaare hüdroelektriijaama vee-erikasutusloa taotluse juurde“, [uuring](#) „Kruvikalapääs ja selle kasutatavus Saesaare paisul“.
25. Detailplaneeringu lahendus on kooskõlastatud RMK poolt 19.04.2018 kirjaga nr 3-1.20/943.
26. Detailplaneeringu lahendus on [kooskõlastatud](#) Päästeameti poolt 12.04.2018 (kooskõlastuse nr K-ML/16).
27. Detailplaneering ning strateegilise keskkonnamõju hindamise aruanne esitati planeeringu koostaja poole Keskkonnaametile kooskõlastamiseks 09.03.2018.
28. Keskkonnaamet esitas 06.04.2018 kirjaga nr [6-2/18/3467-2](#) ettepanekud, märkused ja arvamuse Saesaare kinnistute ja lähiala detailplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande täiendamise kohta. Keskkonnaamet soovis viidatud dokumentide parandamist, täiendamist ning samuti täiendavaid uuringuid.
29. 09.05.2018 toimus Keskkonnaameti Tartu kontoris osapooltega koosolek, arutamaks edasisi samme kõnesoleva detailplaneeringu ja KSH osas. Lepiti kokku, et Keskkonnaameti kirjas ([06.04.2018 kiri nr 6-2/18/3467-2](#)) toodud küsimused lahendatakse. Keskkonnaamet ootab põhjalikke andmeid, et KSH osas otsust langetada. Hinnates lahendamist vajavate küsimuste mahtu, peeti võimalikuks, et KSH aruanne valmib aasta jooksul ning detailplaneeringu vastuvõtmine on võimalik hiljemalt 2019. aasta lõpuks.
30. Põlva Vallavalitsus andis [06.06.2018 korralduse nr 2-3/376](#) Saesaare elektriijaama kinnistute ja selle lähiala detailplaneeringu koostamise jätkamise kohta. Korraldusega otsustas Põlva Vallavalitsus jätkata Saesaare Elektriijaama kinnistute ja nende lähiala detailplaneeringu koostamist eesmärgiga võtta see vastu hiljemalt 2019. aasta lõpuks.
31. Keskkonnaministeerium tellis 2018 [eksperthinnangu](#) kruvikalapääsude efektiivsuse ja selektiivsuse kohta.
Eksperthinnangu kokkuvõte: Elektrienergia tootmiseks mõeldud kruviturbiin on kasutatav ka kalade allarände teena. Kalade hukkumise ja vigastumise oht

kraviturbiinis on üldjuhul väike ning laskumist kraviturbiini kaudu tuleb pidada kaladele ohutuks. Paisude juures, kus elektri tootmine pole vältimatu eeltingimus, tuleks kraviturbiinile eelistada looduslähedasi lahendusi. Kalade alaveest ülavette tõstmiseks mõeldud kravitõstuki kohta teadusuuringud praktiliselt puuduvad, rakendusuuringuid on vähe ja need on enamasti elektrijaama omanike või tootjate tellitud. Kalade hukkumise või vigastumise oht kravitõstukites on väike, kuid seda eeldusel, et tegemist on kalade tõstmiseks projekteeritud seadmetega, kus kruvi pöörleb koos teda ümbritseva silindriga. Läbiviidud uuringud on näidanud, et Eesti kaladest võib kravitõstuk sobida harjusele, turvale, ründile, tippviidikale, trullingle ja võldasele. Seni pole ühtki uuringut, mis kinnitaks kravitõstuki sobivust jõesilmu, lõhe, meriforelli, siirdesiia, vimma jt siirdekalade tõusvaks rändeks. Kravitõstuk jääb efektiivsusest kindlasti ja oluliselt alla nii looduslähedastele kärestikulistele, tiikide kaskaadi tüüpi kui ka pilukalapääsudele.

32. KSH koostaja esitas 20.11.2019 Keskkonnaametile ettepaneku, millega soovis kooskõlastada detailplaneeringu KSH raames uut alternatiivi nn sujuva kohandumise alternatiivi. Alternatiivi esimeses etapis nähakse ette vee erikasutuse jätkamist (kruvikalapääsu mitte toimimisel 25 aastat või 30 aastat koos kruvikalapääsuga) ja teises etapis paisutuse likvideerimist riigi poolt.

33. Keskkonnaamet vastas 18.12.2019 [nr 6-5/19/237-2](#), et ei nõustu null-alternatiivi koondamisega uude alternatiivi, kuna mittetoimiva kalapääsu rajamisel ei ole mõtet ja kui osutub, et rajatud kalapääs ei toimi, siis tuleb viivitamatult rajada kas uus kalapääs või paisutus likvideerida, mitte anda mittetoimiva kalapääsuga keskkonnaluba 25 aastaks.

Kruvikalapääs ei paranda Keskkonnaameti hinnangul senisega võrreldes Ahja jõe füüsikalisi-keemilisi näitajaid ega muuda elupaigatüübi 3260 looduskaitsealast seisundit soodsamaks (ei suurenda elupaigatüübina määratletud jõeosa pindala ega muuda looduslikumaks selle veerežiimi vms).

Keskkonnaamet näeb tegevuste puhul, mis ei ole paisu kiire eemaldamine, vastuolu Natura 2000 võrgustiku ala kaitsekorraga ja see ei võimalda fikseerida muud seisukohta ka KSH menetluses.

34. Põlva Vallavalitsus küsis 16.01.2020 kirjaga nr [7-1/20-11-1](#) Keskkonnaametilt, kas Keskkonnaamet on valmis, lisaks paisutuse likvideerimisele, sisuliselt kaaluma ka teisi alternatiive ning millised on ameti ettepanekud tekkinud olukorrast välja tulemiseks.

35. Keskkonnaamet vastas 13.02.2020 kirjaga nr [6-2/20/955-2](#) Põlva Vallavalitsusele, et on valmis kaaluma reaalseid toimivaid alternatiive, millega on tagatud Ahja jõe ürgoru maastikukaitseala ja Ahja loodusala kaitse-eesmärkideks seatud elupaigatüüpide ja liikide soodne seisund, Natura 2000 ala terviklikkus ning on tagatud kalade läbipääs paisust üles- kui ka allavoolu.

36. Põlva Vallavalitsus küsis 30.04.2020 kirjaga nr [7-1/20-57-1](#) planeeringu koostajalt, kas ta on valmis planeeringut korrigeerima ja jõuab nõuetele vastava planeeringu kooskõlastamiseks esitada hiljemalt käesoleva aasta 1. juuliks. Sama kirjaga küsiti KSH koostajalt, kas ta on valmis KSH aruannet uuendama ja täiendama vastavalt Keskkonnaameti asjakohastele ettepanekutele, vahepeal valminud uuringutele, muutunud õigusaktidele ja vallavalitsuse suunistele ning jõuab selle esitada hiljemalt käesoleva aasta oktoobriks – ajaks, millal orienteeruvalt on kavandatud DP avalikustamine. Ning AS Generaatorilt, kas ta on valmis planeeringu koostajale ja

keskkonnamõju strateegilise hindamise koostajale tasuma kulutused mis tekivad käesoleva kirjas ettepanekute täitmisega.

37. Planeeringu koostaja [vastas](#) 11.05.2020, et on nõus planeeringut täiendama ning esitas 17.05.20 korrigeeritud planeeringu.
38. AS Generaator [vastas](#) 15.05.2020, et on nõus tasuma põhjendatud kulud.
39. 08.06.2020 toimus kokkusaamine planeeringualal, arutati võimaluse üle kanda Saesaare paisjärv ehitisregistrisse, sest HEJ toimimiseks projekteeritud ja kasutusel olevad rajatised peab registrisse kandma. Samuti räägiti eksperthinnangu, mis selgitab Natura hindamise metoodikat, koostamise vajadusest.
40. 19.06.2020 palus Põlva Vallavalitsus ([kiri nr 7-1.2/21-81-1](#)) Natura hindamise eksperdil Riin Kutsaril vastata Natura hindamise metoodikat puudutavatele küsimustele. Peamine küsimus seisnes selles, kas lähtudes DP eesmärgist, on Natura hindamise eesmärgiks planeeringuga kavandatu ehk kalapääsu ja sanitaarvooluhulga tagamiseks vajalike ehitiste (rajatiste) võimaliku mõju selgitamine või peab Natura hindamine käsitlema ka paisjärve säilimist.
41. 01.09.2020 kanti Saesaare paisjärv rajatisena ehitisregistrisse (ehr kood [221347981](#)).
42. 2020. a valmis [uuringuaruanne](#) „Saesaare hüdrosoleme ajalooline ülevaade ja väärtushinnangud“ ning Saesaare paisjärve normaal- ja tehniliselt võimaliku kõrgeima veetaseme mõjuala [uurimistööd](#).
43. [13.10.2020](#) esitas planeeringu koostaja täiendatud planeeringu vallavalitsusele, et see esitada kooskõlastamiseks.
44. Vallavalitsus saatis 16.10.2020 kirjaga [7-1/20-126-1](#) DP kooskõlastamiseks Päästeametile, RMK-le, OÜ Elektrilevile, AS-ile Generaator ja Keskkonnaametile.
45. 19.10.2020 [kooskõlastas](#) teistkordselt planeeringu Päästeamet. RMK, OÜ Elektrilevi ja AS Generaator 30 päeva jooksul ei vastanud, oma kooskõlastuse on nad planeeringula andnud juba 2018. aastal, vastavalt planeerimisseadusele loetakse planeering nende poolt kooskõlastatuks
46. 13.11.2020 tagastas Keskkonnaamet DP puuduste kõrvaldamiseks ([kiri nr 6-2/20/955-4](#)). Puudus, millele Keskkonnaamet viitab, on asjaolu, et koos DP-ga ei esitatud Keskkonnaametile KSH aruannet.
47. Põlva Vallavalitsus esitas 30.11.2020 kirjaga nr [7-1/20-126-3](#) planeeringu Keskkonnaametile uuesti ja palus langetada otsus DP kooskõlastamise või kooskõlastamata jätmise kohta. Vallavalitsus selgitas järgmist: PlanS v.r. § 1 lg 5 sätestab, et võimalusel KSH menetlus ühendatakse planeeringu koostamise menetlusega. Sellisel juhul peavad olema täidetud mõlemale menetlusele kehtestatud nõuded. KeHJS v.r. § 2 lg 2 p 1 kohaselt on KSH eesmärk arvestada keskkonnakaalutlusi nii strateegilise planeerimisdokumendi koostamisel kui ka kehtestamisel. PlanS v.r ning planeeringu algatamisel kehtinud KeHJS redaktsiooni (*KeHJS v.r.*) kohaselt ei olnud detailplaneeringu koostamise ja KSH protsessid automaatselt liidetud. Keskkonnaameti 13.11.2020 kirjas viidatud sätted, sh Riigikohtu lahend haldusasjas nr 3-16-478, ei too automaatselt kaasa detailplaneeringu õigusvastasust. Kehtiv õigus ja seda tõlgendav kohtupraktika ei keela planeeringu kooskõlastamist, kui selle juurde ei ole lisatud keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruannet. KSH aruanne koostatakse eraldiseisva menetlustoiminguga planeeringu menetluses.
48. 25.11.2020 esitati vallavalitsusele [memorandum Natura hindamise küsimustes](#). KMH/KSH juhtekspert ja Natura hindamise ekspert Riin Kutsar selgitas, et KSH

aruande käigus läbiviidavas Natura asjakohase hindamise raames tuleb käsitleda DP-ga kavandatavate tegevuste ehk kalapääsu ja sanitaarvooluhulga tagamiseks vajalike ehitiste ja nende alternatiivide (aga mitte null-alternatiivi) võimalikku mõju Natura ala terviklikkusele ja kaitse-eesmärkidele. Natura asjakohane hindamine saab üksnes tuvastada DP-ga kavandatava tegevuse ehk kalapääsu ja sanitaarvooluhulga tagamiseks vajalike ehitiste ja nende alternatiivide ebasoodsat mõju Natura alale ja selle kaitse-eesmärkidele. Seega ei saa Natura hindamise järelduseks olla ettepanek, mille kohaselt tuleb Saesaare pais lammutada ning paisjärv likvideerida kui seda pole DP-ga kavandatava tegevuse ühe eesmärgina püstitatud.

49. Keskkonnaamet jättis DP 18.12.2020 kirjaga nr [6-2/20/955-6](#) kooskõlastamata sedastades, et kruvikalapääs ei paranda Keskkonnaameti hinnangul senisega võrreldes Ahja jõe füüsikalise-keemilise näitajaid ega muuda elupaigatüübi 3260 looduskaitsealast seisundit soodsamaks. Keskkonnaametil ei ole jätkuvalt ühest kinnitust, kas kavandatava kruvikalapääsu rajamine ja ulatusliku paisjärve säilitamine kokkuvõttes ikkagi tagab paisjärvest üles- ja allavoolu jääva elupaigatüübile jõe ja ojad iseloomuliku kalastiku soodsa seisundi. KeHJS § 45 lg 2 kohaselt puudub Keskkonnaametil veendumus, et ei mõjutata kahjulikult Natura 2000 võrgustiku ala terviklikkust ega selle ala kaitse-eesmärki.
50. 18.01.2021 esitas vallavalitsus Keskkonnaministeeriumile selgitustaotluse (kiri nr [7-1/21-11-1](#)) KSH aruande null-alternatiivi kohta. Kas Põlva Vallavalitsus on saanud korrektselt aru, et nõ "null-alternatiivi" tuleb tõlgendada selliselt, et mõju hindaja peab käsitlema olemasoleva olukorra säilimist ehk olukorda, kus mitte mingeid muudatusi võrreldes olemasoleva olukorraga ei kavandata?
51. Keskkonnaministeerium vastas 15.02.2021 kirjaga nr [1-17/21/259-2](#), et Põlva Vallavalitsus on korrektselt tõlgendanud nimetatud sätet. Alternatiivid on erinevad võimalused strateegilise planeerimisdokumendi ellu viimiseks. Strateegilise planeerimisdokumendiga kavandatavaid muudatusi võrreldes olemasoleva olukorraga ei saa käsitleda „null-alternatiivina“ ning on vaadeldavad eraldi alternatiivi(de)na.
52. [26.02.2021](#) tagastati KSH aruanne koostajale, sest KSH aruandes on võrreldud kahte alternatiivi: senise hüdroelektrijaama töö koos ökoloogilise vooluhulga tagamisega ning kruvikalapääsuga (alternatiiv 1) ja paisutuse likvideerimine koos lühikese saarega kaheharuline kärestikulise jõesängi taastamise ja hüdroelektrijaama hoone säilitamisega (null-alternatiiv). Esitatud KSH aruande eelnõus on null-alternatiiv sõnastatud pigem kavandatava tegevuse elluviimise ühe alternatiivina, tegemist ei ole olemasoleva olukorra jätkumisega vaid loakohustusliku tegevusega. Lisaks jääb võrreldud null-alternatiivi elluviimine väljapoole detailplaneeringu ala.
53. 06.04.2021 toimus veebikohtumine, kus osalesid Põlva Vallavalitsuse ja -volikogu, Keskkonnaamet, Rahandusministeeriumi, advokaadibüroo Sorainen, RMK, OÜ Lemma, IB Ibun OÜ, OÜ Alkranel ja AS Generaator esindajad. Koosolekul arutati KSH protsessi seisu ja probleemküsimusi, sh seda kas paisutuse likvideerimine saab olla null-alternatiiv.
54. 20.05.2021 esitati kirjaga [7-1/21-62-1](#) täiendatud [KSH](#) koos [planeeringuga](#) Keskkonnaametile uuesti kooskõlastamiseks.
55. 18.06.2021 Keskkonnaamet keeldus kooskõlastamisest ([kiri nr 6-5/21/11390-2](#)). Samadel põhjustel nagu 18.12.2020.
56. 15.07.2021 esitas AS Generaator Keskkonnaametile [vaide](#) kooskõlastamisest keeldumise kohta.

57. 19.07.2021 tagastas Keskkonnaamet vaide viidates sellele, et menetlustoimingut ei saa vaidlustada ([Keskkonnaameti käskkiri nr 1-1/21/140](#)).
58. 31.08.2021 esitas vallavalitsus kirjaga [nr 7-1/21-62-4](#) Keskkonnaametile järelepärimise, kus paluti Keskkonnaametil kinnitada, kas 18.06.2021 kirja näol on tegemist detailplaneeringu kooskõlastamata jätmisega kuni 30.06.2015 kehtinud planeerimisseaduse ([PlanS v.r](#)) § 17 lõike 4 mõistes ning tuua välja konkreetsed õigusaktid, millega esitatud detailplaneeringu lahendus on vastuolus.
59. Keskkonnaamet vastas [13.09.2021 kirjaga nr 6-5/21/11390-4](#), et lähtudes [looduskaitseaduse](#) § 14 lg 2 ning kaitse-eeskirja § 7 lg 1 kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis [kaitse-eeskirja](#) kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit. [Looduskaitseaduse](#) § 14 lg 1 p 5 kohaselt ei või kaitsealal ilma kaitseala valitseja nõusolekuta detailplaneeringut kehtestada. Lisaks esineb planeeringus vastuolu [veeseaduse](#) § 32 lg 1, kuna ei ole tagatud pinnavee kaitse eesmärk ehk vähemalt hea seisund.
60. AS Generaator vaidlustas kooskõlastamata jätmise Tallinna Halduskohtus 07.10.2021.
61. 15.02.2023 jättis Tallinna Halduskohus kaebuse rahuldamata (haldusasi nr [3-21-2290](#)), sest vaidluse keskmes ei ole [KSH aruande](#)le toodud märkused, kuivõrd kalapääsu toimimise tõendamatus tõttu tuli igal juhul jätta kooskõlastus andmata.
62. 28.02.2024 Tallinna Ringkonnakohus jättis kaebuse rahuldamata (haldusasi nr 3-21-2290). [Kaitsekorralduskavas](#) esitatud alternatiivi – rajada kalapääs või kalapääsu mitterajamisel pais likvideerida – tuleb mõista nii, et kui tehnoloogiliselt ei ole võimalik kalade rände eesmärki täitvat kalapääsu rajada, tuleb pais likvideerida. Kalade rände eesmärk ei ole kalu lihtsalt mööda kalapääsu üles ja alla rändama panna, vaid rändama sobiva kudemispaiga leidmise ja kudemise eesmärgil, aga ka sobivate sigimis-, talvitus- ja toitumisalade leidmiseks. Tuleb teadvustada, et paisu säilimisel säilib suur osa negatiivsetest mõjudest kalade jaoks igal juhul, isegi siis, kui kalade rändetee õnnestub avada ning rajatakse kalapääs, mis tõesti hästi toimib. Hästi toimiv kalapääs saab parimal juhul ainult osaliselt leevendada paisu poolt kalastikule tekitatavat kahju.
63. 18.03.2025 jõustus Tallinna Halduskohtu otsus kohtuasjas [3-21-2290/47](#). Keskkonnaamet toimis õigesti, kui jättis detailplaneeringu kooskõlastamata.

Kokkuvõtteks

Vastavalt [looduskaitseaduse](#) §14 lõike 1 p 5 järgi ei või ilma kaitseala valitseja nõusolekuta detailplaneeringut kehtestada.

Kuni 30.06.2015 kehtinud planeerimisseadus ([PlanS v.r](#)) planeeringu koostamise lõpetamise aluseid otseselt ei käsitle. [Planeerimisseaduse](#) § 129 lõike 1 punkti 1 järgi võib detailplaneeringu koostamise lõpetada, kui koostamise käigus ilmnevad asjaolud, mis välistavad planeeringu elluviimise tulevikus ja sama lõike punkti 3 järgi, kui planeeringu koostamise eesmärk muutub oluliselt koostamise käigus.

Detailplaneeringut ei ole võimalik vastu võtta ega kehtestada, sest Keskkonnaameti otsus jätta detailplaneering kooskõlastamata, on siduva tähendusega.